

Tullimiehelle kaavaillaan oikeutta penkoa kännykät

26.5.2008 14:01 — Aleksis Moisio aleksi.moisio@sanoma.fi

ACTA-kauppasopimus saattaa pakottaa myös suomalaisen tullimiehen ratsaamaan piratismista epäillyn teinin mp3-soittimen.

Tekijänoikeusloukkauksiin puututaan maiden rajoilla tulevaisuudessa ehkä entistä jämäkämmin. Rajaviranomaiset saattavat joutua ratsaamaan jokaisen tekijänoikeusloukkauksesta epäillyn kannettavan tietokoneen, mp3-soittimen tai kännykän.

Näin ainakin, mikäli Yhdysvaltojen, Japanin, EU, Kanadan ja Sveitsin suunnitteleman ACTA-kauppasopimuksen (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) lopullinen muotoilu muistuttaa [nettiin vuotanutta keskustelumuistiota](#).

Alustavassa suunnitteluvaiheessa oleva ACTA on monenkeskinen kauppasopimus, joka tähtää teollis- ja tekijänoikeuksien tehokkaampaan valvomiseen globaalisti.

ACTA:n tarkoituksena luoda yhteiset standardit teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanolle sopimuksen allekirjoittavissa maissa, ja yhdenmukaistaa teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanojärjestelmiä.

Vuodettuja dokumentteja kerää [Wänleaks-palveluun](#) päätyneen keskustelumuistion mukaan sopimus tähtää esimerkiksi rajaviranomaisten välisen yhteistyön lisäämiseen.

Samalla halutaan saada sopimusmaiden välille yhteisymmärrys myös voittoa tavoittelemattomien tekijänoikeusloukkausten rikosoikeudellisesta rangaistavuudesta.

Keskustelumuistiossa tavoitteiksi listataan myös internetoperaattorien yhteistyön tiivistäminen tekijänoikeuksia loukkaavan materiaalin poistamiseksi ja syyllisten tunnistetietojen välittämiseksi.

Japani ja USA sopimuksen puuhamiehinä

Julkisuudelta piilossa neuvoteltavaa ACTA-kauppasopimusta ajavat erityisesti Yhdysvallat ja Japani.

Ne eivät halunneet käydä neuvotteluja sopimuksesta tekijänoikeusjärjestö WIPO:ssa tai maailmankauppajärjestö WTO:ssa. Sopimuksen valmistelu kun olisi saattanut törmätä Kiinan ja Intian johtaman kehittyvien maiden blokin vastustukseen.

- Euroopan unionin osallistuminen neuvotteluihin ei ollut itsestään selvää, sanoo kaupallinen neuvos **Mary-Anne Nojonen** ulkoasiainministeriöstä.

EU:ssa kuitenkin katsottiin, että sopimukseen sisältöön vaikuttaminen on ulkopuolelle jättäytymistä hyödyllisempää.

Sopimuksen ennakoidaan käsittelevän monin paikoin EU:n toimivallan piiriin kuuluvia asioita. Siksi EU-komissio [edustaa](#) Suomea neuvotteluissa. Jäsenvaltiot edustavat kuitenkin itse itseään kansalliseen toimivallan piiriin liittyvissä kysymyksissä.

Yhdysvallat ja Japani haluaisivat saada sopimuksen valmiiksi vielä tämän vuoden puolella. Nojonen pitää aikataulua epärealistisena.

Seuraavan kerran ACTA-neuvotteluita käydään 3.-4. kesäkuuta. Nojonen on varovainen sopimuksen sisällön suhteen.

Suomen intresseissä on kuitenkin viranomaisyhteistyön tiivistäminen transit-liikenteen osalta. Yksityiskohtaisten säännösten kirjaamista tekijänoikeusrikosten rangaistuslajeista tai rangaistusten tasosta Suomi sen sijaan vierastaa.

"Prosessi on epädemokraattinen"

Kansalaisten sähköisien oikeuksien puolustamisen ympärille syntyneen kansalaisjärjestö EFFI:n varapuheenjohtaja **Ville Oksanen** pitää julkisuuteen päätyneitä tietoja ACTA-sopimuksesta huolestuttavina.

Ajatus tullivirkailijoiden muuttamisesta piraattipoliiseiksi on järjetön, Oksanen sanoo. Esimerkiksi tietokoneen kovalevyiltä löytyvän mp3-tiedoston laillisuutta on vaikea päätellä nopeasti.

- Tulliviranomaisilla olisi varmasti tärkeämpääkin tekemistä.

Oksanen arvostelee myös tapaa, jolla neuvottelut sopimuksesta hoidetaan julkisuudelta piilossa.

- Ilmeisesti koettiin, että kansalaisyhteiskunta on turhan vahvasti edustettuna WIPO:ssa.

Kritiikin mukaan hiljaisuudessa sorvattaviin

sopimusluonnoksiin pääsevät vaikuttamaan nyt lähinnä
bisnesmaailman edustajat ja muutamat huippuvirkamiehet.

Keskustelumuistiossa ACTA:n tarvetta perustellaan
esimerkiksi luovuuden ja innovaatiokyvyn ylläpitämisellä.

- Se on klassinen keppihevonen, jolla perustellaan tiukkoja
tekijänoikeuksia. Oikeasti esimerkiksi lääkepatenttien järkevä
suoja kehittyvissä maissa ei ole yksiselitteinen asia.

[http://www.digitoday.fi/yhteiskunta/2008/05/26/tullimiehelle-
kaavailaan-oikeutta-penkoa-kannykat/200814219/66](http://www.digitoday.fi/yhteiskunta/2008/05/26/tullimiehelle-kaavailaan-oikeutta-penkoa-kannykat/200814219/66)